

PK „SUOMI“

MATERJALOSA, KÄSITSEMINE,
HOOLDAMINE JA LASKEHARJUTUSED

(PK)

KAITSELIIDU PEASTAABI VÄLJAANNE
TALLINN, 1939. A.

la
35246

VÕTTA KÄSITAMISEKS.

J. ORASMAA.

Kindralmajor.

Kaitseliidu ülem.

21. VI 39.

PK „SUOMI“

MATERJALOSA, KÄSITSEMINE,
HOOLDAMINE JA LASKEHARJUTUSED

(PK)

ENSV
Riiklik Avalik
Raamatukogu

1-01-04690

KAITSELIIDU PEASTAABI VÄLJAANNE
TALLINN, 1939. A.

ÕHISE KIRJASTUS

PK-SUOMI

MATRIKULA KÄSIRAAMATU

Tallinna Eesti Kirjastus-Ühisuse trükikoda, Pikk 2. 1939

ÕHISE KIRJASTUS

Sisukord.

	Lk.
Eessõna	7

Esimene osa.

Püstolkuulipilduja üldine kirjeldus.

§ 1.	Püstolkuulipilduja töötamise põhimõtted	9
§ 2.	Püstolkuulipilduja tähtsaimad osad	12
§ 3.	Püstolkuulipilduja ja laskemoona tähtsaimad moodsud	12
§ 4.	Püstolkuulipilduja ballistilised andmed ja kuuli läbistusvõime	13

Teine osa.

Püstolkuulipilduja osad ja nende tähtsus.

§ 5.	Vintraud	13
§ 6.	Ümbrik	14
§ 7.	Lukukoda	16
§ 8.	Magasin	18
§ 9.	Lukk, tõmbiku ja lööknõelaga	19
§ 10.	Taandurvedru, vedruvarva ja kübaraga	21
§ 11.	Laadimisvarb käepidemega, varva spiraalvedru, varva kandiline pea ja varva pea kinnituspide	22

	Lk.
§ 12. Päästumehhanismi karp ja päästumehhanismi osad	23
§ 13. Laad	28

K o l m a s o s a .

Lasu tekkimine ja mehhanismide koostöö.

§ 14. Pk liikuvate osade algseis	29
§ 15. Pk laadimine ja luku vinnastamine	29
§ 16. Päästmine ja lask	30
§ 17. Pk osade tegevus ridatule juures	33
§ 18. Pk kaitsevinnastamine	34
§ 19. Takistused pk laadimisel ja nende vältimine	35
§ 20. Takistused luku ettepoole liikumisel ja nende vältimine	36
§ 21. Takistused lasu andmisel ja nende vältimine	37
§ 22. Takistused kestaheitmisel ja nende vältimine	38

N e l j a s o s a .

Relva koostvõtmine ja kokkupanemine.

§ 23. Üldreeglid	39
§ 24. Osaline koostvõtmine	40
§ 25. Kokkupanemine pärast osalist koostvõtmist	42
§ 26. Täielik koostvõtmine	43
§ 27. Kokkupanemine pärast täielikku koostvõtmist	45

	Lk.
§ 28. Koostvõtmised ja kokkupanemised murdu- nud osade vahetamisel	47
§ 29. Pk tagavaraosade komplekt	50
§ 30. Pk ettevalmistus laskmiseks	52

Viies osa.

Püstolkuulipilduja hooldamise ja käsitlemise reeglid.

§ 31. Üldreeglid	53
§ 32. Harilik puhastamine	54
§ 33. Puhastamine pärast laskmist	56
§ 34. Vintraua puhastamine	57
§ 35. Suur puhastamine	60
§ 36. Pk hooldamine	60
§ 37. Pk hoidmine kodus	61
§ 38. Pk käsitlemise reeglid	61

Kuues osa.

Pk laskeharjutused ja tähtsimate laskevõistluste tingimused.

§ 39. Püstolkuulipildurite ettevalmistamine . .	63
§ 40. Algajate püstolkuulipildurite õppelaske- harjutused	64
§ 41. Püstolkuulipildurite õppelaskeharjutused .	67
§ 42. Kaitseliidu laskemeistervõistlus püstol- kuulipildujast laskmises	69
§ 43. Malevate laskemeistervõistlus püstolkuuli- pildujast laskmises	72

E e s s õ n a.

Püstolkuulipilduja „Suomi“ 1932. a. tüüp erineb endisest Bergmanni-süsteemilisest püstolkuulipildujast oma konstruktsiooni, mehhanismide koostöö ning töötamise põhimõtte poolest ja on seepärast laskureile võõras.

Et kergendada laskureile 9 mm püstolkuulipilduja „Suomi“ konstruktsioonist õiget arusaamist, materjalosa tundmist, käsitsemist ja hooldamist, selleks on käesolev raamat välja antud.

Raamatus toodud kirjelduse ja illustratsioonide järgi on laskureil kerge ära õppida uue püstolkuulipilduja materjalosa reeglipärasest osadeks lahutamist ja koostamist, mehhanismide koostööd, relva käsitsemist ja hooldamist.

Raamatus on toodud ka püstolkuulipilduja õppelaskmise harjutused ja tähtsaimate laskevõistluste harjutused.

Õnnetusjuhtumite ärahoidmiseks peab iga relva haldaja kõigepealt põhjalikult tutvuma püstolkuulipilduja materjalosaga ja püstolkuulipilduja käsitsemise põhireeglitega; iseäranis viimaseist peab iga püstolkuulipildur vääramatult kinni pidama. Püstolkuulipilduja

käsitsemise oskuse tähtsust silmas pidades on raamatus toodud ka püstolkuulipilduja käsitsemise reeglid.

Käesolev raamat, ilmudes Kaitseliidu perre, tahab kuulipilduja-laskureile olla juhendiks ja abimeheks püstolkuulipilduja „Suomi“ materjalosa, hooldamise ja püstolkuulipilduja käsitsemise õppimisel.

Ta suudab seda ja täidab oma ülesande siis, kui laskurid süvenevad raamatu sisusse ja tähelepanelikult selle läbi võtavad.

E s i m e n e o s a.

Püstolkuulipilduja üldine kirjeldus.

§ 1. Püstolkuulipilduja töötamise põhimõtted.

Püstolkuulipilduja „S u o m i“ 1932. a. tüüp on paigalseisva vintraua ja lukustamata lukuga automaatrelv, mis töötab tagasipörke põhimõttel. Püstolkuulipilduja lukk ei ole lasu momendil rauaga suletud ei mingisuguse riivi ega tappide abil, seepärast nimetatakse niisugusel põhimõttel töötavat relva ka vabaluku-süsteemi relvaks.

Püstolkuulipilduja „Suomi“ konstruktsioonis on ühendatud kõik nõuded, mis on vajalised vabaluku-süsteemile, s. o. ta ehitus on väga lihtne, tugev ja vastupidav; mehhanismid on äärmiselt lihtsustatud ja viimistletud ajanõuete kohaselt. Laskmine püstolkuulipildujast sünnib magasinil abil Parabellumi 9 mm padrunita, millel on tsilindriline kest, kusjuures lasketempo on 700—800 lasku minutis, praktiline laskekiirus kõigub 450—500 lasuni minutis.

Jahutamiseks on ette nähtud raua vahetus iga 8—10 magasinil tühjendamise järele.

Püstolkuulipilduja padrunitesa lukustust lasu momendil tagab massiivne lukk, luku inerts, taandurvedru jõud ja gaaside surve kesta sisekülgedele.

Joon. 1. Pk üldvaade vasakult.

Laskmisel tekkinud gaasid panevad luku liikuma tahapoole, kusjuures sünnib kesta väljajähtmine, taandurvedru kokkusurumine ja luku vinnastamine (üksiklasul).

Luku ettejooksul taandurvedru mõjul sulu esipind lükkab järjekordse padrunitesa padrunitessa, suleb padrunitesa ja, kuna lööknõel liigub koos lukuga ning ulatub sulu esipinnast välja, tekib luku ettejooksul lask.

Päästumehhanism on nii konstrueeritud, et üksiklasulise tule juures peab triikli iga lasu järele sõrme rõhumise alt vabastama ja iga uue lasu saamiseks uuesti triiklile vajutama.

Püstolkuulipilduja võimaldab anda üksik- ja ridatuld.

Ümberseadja erilise konstruktsiooni tõttu on üleminek ühelt tulelt teisele väga lihtne.

Püstolkuulipilduja lae parempoolsel küljel asub n.-n. ümberseadja pööriku plaat (tähtedega K, Ū, R.

Kui ümberseadja pöörik asetseb täht K kohal, on püstolkuulipilduja kaitsevinnas, täht Ū kohal ta tähendab üksiktuld ja täht R kohal ridatuld.

Joon. 2. Pk üldvaade paremalt.

Vintraua küllaldane pikkus — 315 mm — laseb täieliselt ära kasutada laengust tekkivate gaaside jõu, võimaldades luua mõjuvat tuld kuni 300 m kauguseni.

Lukk on hästi tihedalt sobitatud lukukojasse ja töötab ka ridatule juures rappumiseteta, mis märksa vähendab hajumist. Luku käigust lukukoja sisemusse tekkinud kompressioon (kokkusurutud õhk) leiab väljapääsu läbi kübaras olevate aukude.

Püstolkuulipilduja magasin mahutab 25 padrunit ja on altpoolt magasinini pesa kaudu kuulipildujaga ühendatud, moodustades seega tulistamisel vasaku käe jaoks stabiilse toe.

Kerge kaalu tõttu suudab püstolkuulipildu-
jat kanda ühes laskemoonaga (ühe tuleüksu-
suga) üks mees, nii lahingus kui ka rännakul.

§ 2. Püstolkuulipilduja tähtsaimad osad.

Vintraud.

Vintraua ümbrik kirbuga.

Lukukoda ühes laeliistu ja sihtimisvahendi-
tega (sihik jaotustega kuni 500 m).

Lukk lööknõela ja tõmbikuga.

Taandurvedru ühes varva ja kübaraga.

Päästumehhanismi karp ühes päästumehha-
nismiga.

Ümberseadja.

Laad.

§ 3. Püstolkuulipilduja ja laskemoona tähtsai- mad mõõdud.

Kaliiber	9 mm
Püstolkuulipilduja üldine pikkus .	870 mm
Vintraua pikkus	315 mm
Vintraua soonitud osa pikkus .	299,5 mm
Vintsoonte arv	6
Vindi käik	parempoolne
Sihtjoone pikkus	440 mm
Pk üldine raskus magasinita .	4865 g
Magasini raskus tühjalt	212 g
Magasini raskus täidetult . . .	515 g
Magasini pikkus	168 mm
Magasini mahutavus	25 padr.

Padruni kaal	12,1 g
Kuuli kaal	8 g
Laengu kaal	0,4 g
Kesta kaal	3,7 g

§ 4. Püstolkuulipilduja ballistilised andmed ja kuuli läbistusvõime.

Kuuli algkiirus V 12,5 m . 387 m/sek.

Kuuli elavjõud ehk suudme

energia 55 kg/m

Gaaside maksimaalne surve . 2300—2500 kg/sm

Kuuli läbistusvõime (kuusk-mänd).

25 m	pealt keskmiselt	(7-tollist lauda)	—	175 mm
50 m	„	„ (6- „ „)	—	155 mm
100 m	„	„ (5- „ „)	—	125 mm
300 m	„	„ (4- „ „)	—	100 mm
500 m	„	„ (3- „ „)	—	75 mm

Teine osa.

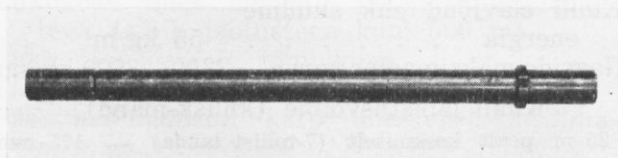
Püstolkuulipilduja osad ja nende tähtsus.

§ 5. Vintraud.

Vintraud on kuulile lennusuuna andmiseks. Vintraua õõnesse on tõmmatud kuus paremale pöörduvat püsiva kallakuga vindisoont ja ta tagumisse ossa, vastavalt 9-mm püstol Parabellumi padruni mõõtudele, on sisse puuritud padrunitse.

Vintraua tagapoolse otsa lähedal on vint-
raual rauakrae, mis on ühest tükist rauaga ja
mille ülesanne on kraele pealtpoolt sisselõiga-
tud nuudi abil vintrauda õigel kohal hoida.

Vintraua tagaotsa lõikpinda on sisse lõiga-
tud soon tõmbiku hambale ja padrunipesa ava
on tehtud altpoolt veidi kallakuks, et juhtida
kuuliotsa padrunipessa minekul ülespoole.

Joon. 3. Vintraud.

§ 6. Ümbrik.

Ümbrik moodustab endast õõnsa terastsi-
lindri, mille abil vintraud ühendatakse luku-
kojaga; ta seintesse ümberringi on lõigatud
pikergused pilud, mis hõlbustavad laskmisel
tekkiva kuumuse äravoolamist.

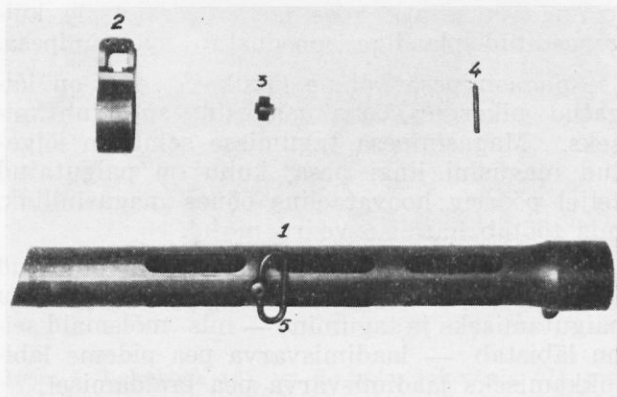
Ümbriku esiots on pealtpoolt 70° nurga all
ära lõigatud, et vältida laskmisel tekkivate
gaaside mõjul relva viskenurga tekkimist.

Ümbriku tagaotsa lähedal allpool on tapp,
mille kaudu ümbrik ühendatakse lukukojaga
ümbriku lukustaja abil.

Ümbriku esiotsa sisemusse on paigutatud lühike muhv avausega, mis vastab vintraua esiotsa mõõtudele, ja tagapoolse otsa sisemusse on lõigatud vastavalt lukukoja esiotsale pesa nelja nuudiga, mille kaudu ümbrik ühendatakse lukukojaga.

Sellest eespool on vastavalt vintraua tagapoolse otsa mõõtudele avaus, mis oma servaga istub vintraua krael, kui vintraud ja ümbrik on asetatud kohale.

Ümbriku esiotsale on kinnitatud pideme abil kaitsekõrvadega kirbualus ühes kirbuga ja ümbriku vasakule küljele on külge needitud rihmapannal.

Joon. 4. Ümbrik (1), kirbualus (2), kirp (3), kirbualuse pide (4) ja rihmapannal (5).

§ 7. Lukukoda.

Lukukoda on vastavalt luku mõõtudele õõnes terastsilinder, mille alumine osa moodustab lae liistu, s. o. terasraami, mille kaudu püstolkuulipilduja metallosad ühendatakse laega ja mille sisse käib päästumehhanismi karp.

Lukukoja esiots moodustab vintrauapesa, millesse käib vintraua tagapoolne ots, pesa serval asub tapp, mõõtuades vastavalt rauakraele ja sisselõigatud nuudile, ja veidi tagapool asuvad neli kontsentrilist tappi ümbriku ühendamiseks. Allpool vintrauapesa asub laeliistu otsjatk, mille esipinda paremalt poolt on lõigatud süvend ümbriku kinnitustapi jaoks ja kus asetseb ka ümbriku lukustaja ühes kruviga; otsajatk koos laeliistu esiotsale külgeneeditud plaadiga moodustab magasinipesa.

Magasinipesa kohale lukukoja sein on lõigatud pikergune ava magasinini suu juhtimiseks. Magasinipesa tagumisse sein on lõigatud magasinini lingi pesa, kuhu on paigutatud teljel pöörlev hoovataoline õõnes magasinilink, mis töötab haralise vedru mõjul.

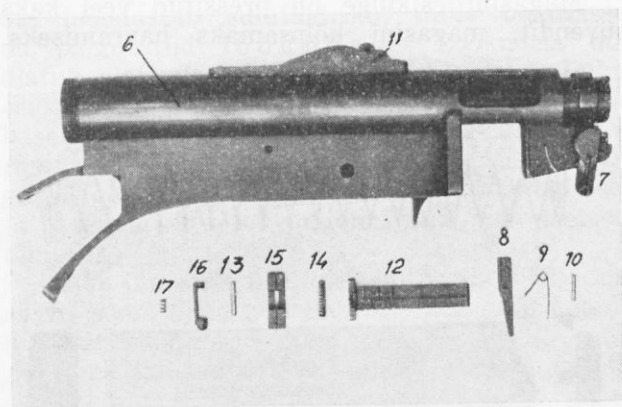
Laeliistu parempoolsesse sein on puuritud kaks auku, esimene — ümberseadja pööriku paigutamiseks ja tagumine — mis mõlemaid seinu läbib — laadimisvarva pea pideme läbilükkamiseks laadimisvarva pea eraldamisel.

Laeliist lõpeb harudega, mis haaravad p.-kuulipilduja laekaela; harude otstesse on

puuritud augud, kust käib läbi laeliistu ja laadi ühendav sabakruvi.

Lukukoja paremal küljel, vintraua pesast tagapool, on pikergune ava kestade väljaheitmiseks. Ava põhjas lukukoja sisemuses asetseb pikk kitsaribiline liist, mis moodustab kestaheitja; lukukoja tagapoolne ots on vinuditud kübaraga ühendamiseks.

Lukukoja pealispinnale on needitud sihiku alus, kuhu on paigutatud teljel pöörlev sihiku klapp-raam vedruga ühes sihiku kaeluse, kaeluse riivi ja riivi vedruga.

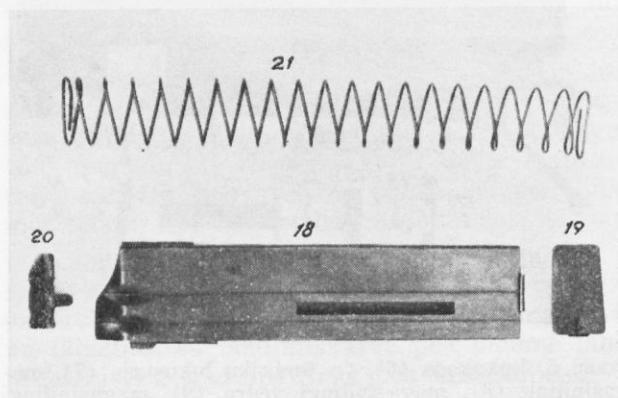
Joon. 5. Lukukoda (6), vr. ümbriku lukustaja (7), magasinilink (8), magasinilingi vedru (9), magasinilingi telg (10), sihiku alus (11), sihiku klapp-raam (12), raami telg (13), raami vedru (14), raami kaelus (15), kaeluse riiv (16) ja riivi vedru (17).

§ 8. Magasin.

Magasin kujutab endast pikergust plektoosi, millesse mahub malekorras 25 padrunit. Magasini külgedesse on pressitud sooned kandiku käigu juhtimiseks ja ta parempoolsel küljel on pikergune pilu.

Magasini suudmepoolse otsa esiküljele on needitud väike madal liist — magasinijuhtliist, ja tagaküljele — kiilukujuline hammas (magasinihammas), mille abil magasin hoitakse magasinipesas.

Magasini esikülge on pressitud veel kaks süvendit, magasinijõhpsamaks haaramiseks.

Joon. 6. Magasini osad: magasinikere (18), magasinijõhps (19), magasinikandik (20), ja magasinivedru (21).

Magasini sisemusse on paigutatud teras-
traadist spiraalvedru — magasini vedru ja
k a n d i k. Magasini põhi on suletud põhikaa-
nega, mis võimaldab tarbe korral magasini
puhastamist ja murdunud või korratute sise-
osade vahetamist.

§ 9. Lukk tõmbiku ja lööknõelaga.

L u k k on massiivne, kahejärguline, tsi-
lindrikujuline terasklots, mille ülesandeks on
lasu tekitamine ja padrunipesa sulgemine lasu
momendil. Luku ees olev padrunipesa sulgev
ots moodustab sulutaldriku, mille tsentrisse
on paigutatud l ö ö k n õ e l. Lööknõela ots
ulatub alatiselt taldriku põhjast välja. Luku
esiosa alumine külg on magasini suudme ko-
haselt välja lõigatud padruni hõlpsamaks haa-
ramiseks. Luku esiosa vasakul küljel on sü-
gav lõige, mis moodustab n.-n. kestaheitja tee,
ja paremal küljel on tõmbiku pesa, kus asetseb
tõmbik.

Luku jämedamale osale pealtpoolt on lõigatud
sügav soon, mille abil hoitakse ära luku keerd-
liikumine lukukojas.

Sama jämedama osa alumine esiserv (järsk
esikant) moodustab vinnakhamba, mis pääs-
tiku päästuastme taha kinni jääb ja lukku
vinnas hoiab.

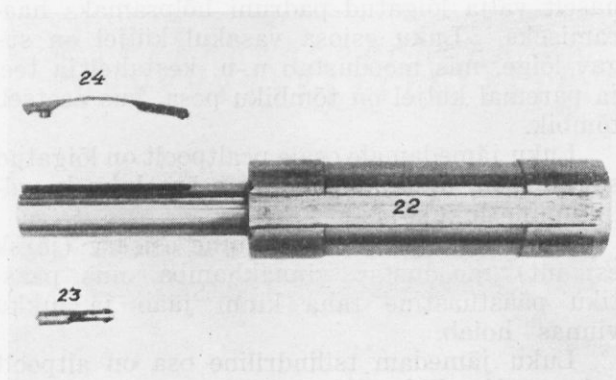
Luku jämedam tsilindriline osa on altpoolt
kolm neljandikku oma pikkusest lame, see
moodustab lõpposas järsu servaga astme, mille

kaudu laadimisvarva abil vinnastatakse lukk. Pikuti läbi kogu luku on puuritud kahes mõõdus auk: eespool peenem auk lööknõela ja tagapool jämedam auk taandurvedru mahutamiseks.

Lööknõel on lühike, tagantpoolt plinditaoliselt lahtilõigatud sabaga pulk, mille peeneks treitud esiots moodustab lööknõela noka. Lööknõel istub pesas oma plinditaolise saba abil.

Lööknõela saab pesast välja lükata ainult lööknõela torni abil, mille kooniliselt õõnestatud ots plindi harud kokku surub.

Tõmbik on kitsas, vedrutav terasplaat, mille esiotsas on hammas padrunikübara ääre haaramiseks ja hambast veidi tagapool väike

Joon. 7. Lukk (22), lööknõel (23) ja tõmbik (24).

tapp tõmbiku kinnitamiseks lukule. Tõmbik istub oma pesas riivitaolise kanna ja tapi abil.

§ 10. Taandurvedru vedruvarva ja kübaraga.

Taandurvedru on tugev spiraalvedru, mille üks ots asub vedru varval, teine — lukuputkes.

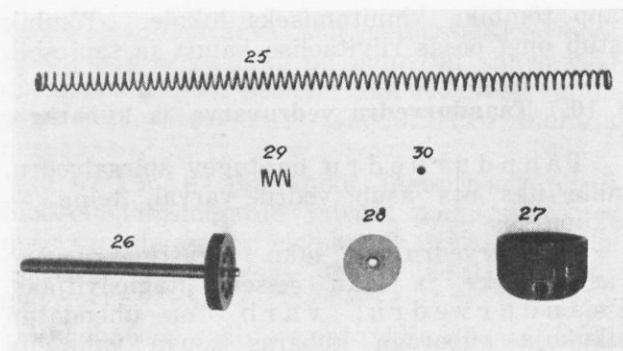
Taandurvedru on luku tagasijooksu hoo vastuvõtjaks ja luku eelseisu tagasiviijaks. Taandurvedru varb on ühendatud lukukoja kübaraga kübaras asuva vaheseibi abil.

Vaheseibisse on puuritud kaheksa auku, milliseid katab tagantpoolt õhuke plaat väikese spiraalvedru abil.

Kübarasse on lõigatud vindilõige vastavalt lukukoja otsa ja kübara vaheseibil olevatele vindilõigetele.

Kübara välispind on rifleeritud kübara hõlpsamaks haaramiseks püstolkuulipilduja koostvõtmisel ja koostamisel. Kübara tsilindrilise ja kumera pinna ülemineku kohta altpoolt on puuritud viis auku, mis koos vaheseibi aukudega on ette nähtud luku tagasijooksul lukukoja sisemusse tekkinud kokkusurutud õhu väljapääsuks.

Kübara alumisele poolele keskmise augu kohta on tõmmatud soon laadimisvarva tapi läbipääsuks ja kübara parempoolsesse külge on keeratud väike kruvi, s. o. vaheseibi kinnituskruvi.

Joon. 8. Taandurvedru (25), taandurvedru varb vahe-
seibiga (26), putkekübar (27), vaheseibi aukude kätte-
plaat (28), kätteplaadi vedru (29), ja vaheseibi
kinnituskruvi (30).

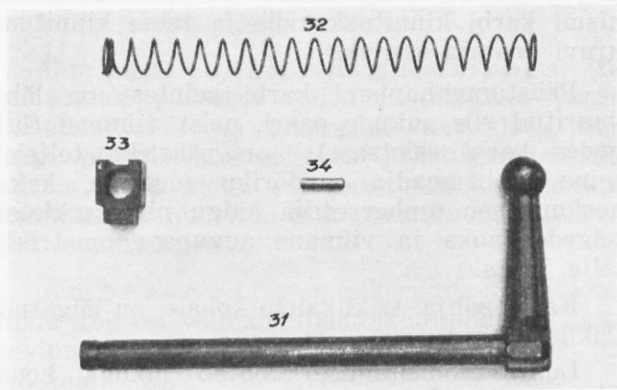
§ 11. Laadimisvarb käepidemega, varva spi- raalvedru, varva kandiline pea ja varva pea ja varva pea kinnituspide.

Laadimisvarb on ümmargune teras-
varb täisnurga all koolutatud käepidemega.

Laadimisvarb on ette nähtud luku vinnas-
tamiseks pk laadimisel ja luku väljatõmbami-
seks püstolkuulipilduja osadeks lahutamisel.

Varvale on asetatud terastraadist keeratud
spiraalvedru, mis hoiab varva alati eel-
seisus. Varva käepideme kannal pealpool on
tapp, mis takistab lukukoja kübara lahtikee-
ramist püstolkuulipilduja töötamisel.

Varva esiotsa on kinnitatud pideme abil varva kandiline pea, mille pealmine osa moodustab hamba, mis käib luku jämedama tsilindrilise osa lõpus oleva astme taha ja mille alumisse kanti on lõigatud nuut triklihaagist möödapääsmiseks laadimisvarvaga töötamisel.

Joon. 9. Laadimisvarb (31), varva vedru (32), varva pea (33), ja pea kinnituspide (34).

§ 12. Päästumehhanismi karp ja päästumehhanismi osad.

Püstolkuulipilduja päästumehhanismi osade kandjaks on pikergune teraskarp, mis paikneb laeliistus olevasse pessa altpoolt.

Päästumehhanismi karbi ees-
seinaks on karbi sisse needitud terasklots, mis
moodustab tapi karbi esiotsa kohalhoidmiseks.

Päästumehhanismi karbi tagapoolne osa on
esiosast madalam; altpoolt on ta ovaalselt väl-
ja lõigatud ja moodustab triklikaitse, mis lõ-
peb lühikese sabaga. Triklikaitse sabast on
läbi puuritud kaks auku: üks päästumehha-
nismi karbi kinnituskruvile ja teine kinnitus-
krugi peataja kruvile.

Päästumehhanismi karbi seintest on läbi
puuritud viis aukude paari, neist esimene (lu-
gedes karbi esiotsast) on päästiku teljele,
teine ümberseadja pööriku muhvile, kaks
keskmist on ümberseadja käigu piiraja klotsi
telgede jaoks ja viimane augupaar on trikli
telje jaoks.

Karbi põhja, triklikaitse kohale, on lõigatud
triklisaba ava.

Luku vinnastamisel töötab lukuga koos
päästik, mille moodustab teljel pöörlev
terasklots.

Päästiku keskosa on töötatud välja astme-
taoliselt ja see moodustab päästuastme.
Päästiku tagapoolne osa lõpeb pika sabaga,
mis moodustab päästiku noka triklihaagile.

Päästiku keskosast risti telje augule on
puuritud läbi kahemõõduline auk: suurem —
päästiku spiraalvedrule ja väiksem — vedru
varvale.

Päästiku vedru on terastraadist keeratud spiraalvedru, mis päästiku alati hoiab ülalseisus.

Päästiku vedru asetseb ühe otsaga päästikule altpoolt sisse puuritud avauses ja teise otsaga varval, mille pea ehk alumine ots on kooniliselt välja treitud ja omab krae varva enda ja vedru toeks.

Ümberseadja käigu piiraja (ta on ühtlasi päästiku vedru ja päästiku varva kohalhoidjaks) on pikergune terasklots, mis kahe pideme abil asetseb päästumehhanismi karbis; selle klotsi esiotsast risti telje aukudele on läbi puuritud auk päästikuvedru varva pea mahutamiseks.

Ümberseadja on pikergune terasklots, mille abil on võimalik püstolkuulipildujat kaitsevinnastada ja anda kuulipildujast üksik- ja ridatuld.

Ümberseadja esiotsast umbes $\frac{1}{3}$ ta pikkusest tahapoole asub kõrge sammastapp, mis püstolkuulipilduja kaitsevinnastamisel paikneb päästiku keskosa alla ja pidurdab seega päästiku liikumist.

Ümberseadja esiotsa ja tapi vahele on löigatud sügav nuut ümberseadja pööriku muhvi keele jaoks ja tapist tagapool on kolm madalat süvendit päästiku vedru varva pea esiotsa mahutamiseks, mille kaudu ümberseadja on

alatiselt päästiku vedru surve all ega saa püstolkuulipilduja töötamise ajal paigast pöruda.

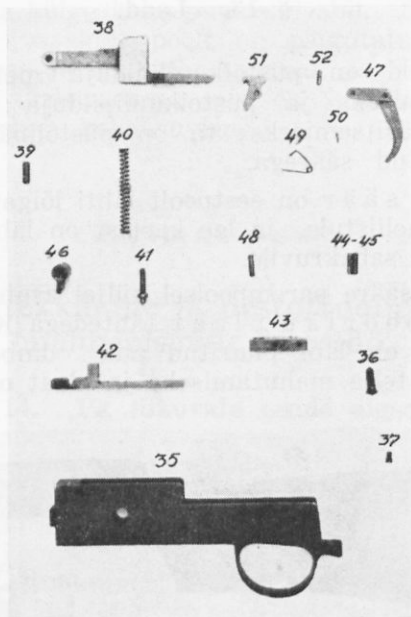
Trikkel on oma teljel pöörlev kõver hoob, mille ülemine osa moodustab trikli pea ja alumine osa trikli saba.

Trikli pea esiots on lahti lõigatud ning vahele on asetatud oma teljel pöörlev triklihaak, mis trikli sabale vajutamisel rõhumise edasi annab päästikule.

Triklihaagist tagapool on triklipeast läbi puuritud auk trikli teljele ja trikli telje augu alla on lõigatud pesa, kus asetseb teljele asetatud kaheharaline trikli vedru.

Ümberseadja pööririk on vinklis hoob, mille üks haru moodustab telje, teine — pööriku. Pööriku esiotsal on väike kühm pööriku hõlpsamaks käsitlemiseks, pööriku telg on poolest saadik kanti viilitud, millel asetseb pööriku muhv keelega, ja piki pööriku telge on läbi puuritud auk, kust käib läbi ümberseadja pöörikut kinnitav kruvi ühes väikese spiraalvedruga.

Ümberseadja pööriku muhv on teмага ühest tükist oleva keele abil vahepealseks lüliks ümberseadja ja ümberseadja pööriku vahel; muhvil on kandiline ava, mis lõpeb vinditud pesaga ümberseadja pöörikut kinnitava kruvi jaoks.

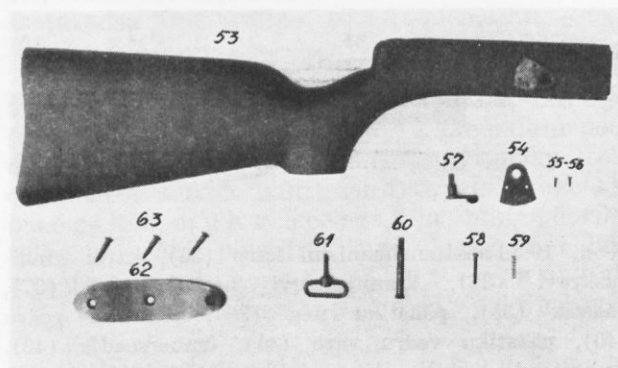
Joon. 10. Päästumehhanismi karp (35), karbi kinnituskruvi (36), kinnituskruvi peataja-kruvi (37), päästik (38), päästiku telg (39), päästiku vedru (40), päästiku vedru varb (41), ümberseadja (42), ümberseadja käiku piiraja klots (43), klotsi telg (44-45), ümberseadja pöörilku muhv (46), trikkel (47), trikli telg (48), trikli vedru (49), trikli vedru telg (50), trikli haak (51), ja trikli haagi telg (52).

§ 13. Laad.

Laad on püstolkuulipilduja metallosade ühendamiseks ja püstolkuulipilduja hõlpsamaks käsitsemiseks; ta on püstolipäraga ja lühendatud säärega.

Lae säärr on eestpoolt lahti lõigatud vastavalt laeliistule ja lae kaelast on läbi puuritud auk sabakruvile.

Lae sääre parempoolsel küljel asub ümberseadja pööriku plaat tähtedega K, Ü, R; plaadist on läbi puuritud auk ümberseadja pööriku telje mahutamiseks ja plaat on kinni-

Joon. 11. Laad (53), ümberseadja pööriku plaat (54), plaadi kinnituskruvid (55-56), ümberseadja pöörük (57), pööriku kinnituskruvi (58), pööriku kruvi spiraalvedru (59), sabakruvi (60), rihmapannal (61), kabaraud (62), ja kabarauakruvid (63).

tatud lae külge kahe puukruvi abil. Lae kaba lähedale vasakult poolt on paigutatud sissekeeratava jalaga rihmapannal ja kaba on kaitstud kabarauaga, mis on kinnitatud lae külge kolme kabakruviga.

K o l m a s o s a .

Lasu tekkimine ja püstolkuulipilduja mehhanismide koostöö.

§ 14. Pk liikuvate osade algseis.

T a a n d u r v e d r u on välja sirgunud ja surunud luku äärmisse eelseisu. L u k k on vastu padrunipesa ja padrunipesa on suletud. P ä ä s t i k on oma vedru surve ülalseisus ja tema päästuhammast on ümbriku põhjast üles tõusnud. T r i k l i h a a k asetseb päästiku noka taga ja tema alumine ots on ümberseadja saba kohal kui ümberseadja pööririk asetseb pööririku plaadil leiduvate tähtede K või Ü kohal.

§ 15. Pk laadimine ja luku vinnastamine.

Padrunitega täidetud magasin juhatakse parema käega magasinini pesa altpoolt ja lükatakse nii kaugele sisse, kuni magasin pesas

olev riiv hüppab magasinini hamba taha selgesti kuulda naksuga — pk on laetud.

Enne luku vinnastamist ümberseadja pööririk pöörda vastu plaadil asetsevat Ü või R tähte selle järgi, missugust tuld kavatsetakse anda.

Luku vinnastamiseks tõmmatakse lukk laadimisvarva käepideme abil täies ulatuses tagasi, kuni luku vinnakhammas jõuab päästiku päästuastme taha (on kuulda selge naks).

Sellega on püstolkuulipilduja laskevalmis ja ta osade seis järgmine:

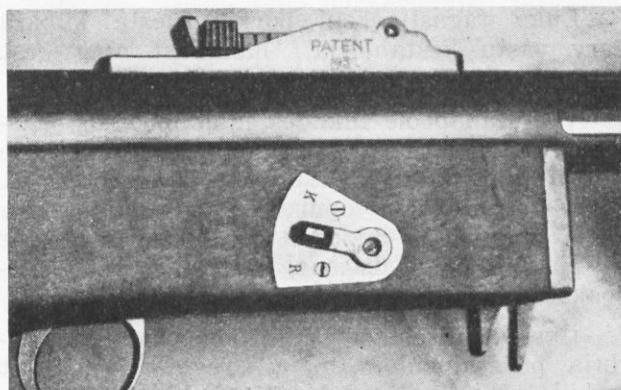
- a. taandurvedru on kokku surutud;
- b. lukk on vinnas ja
- c. järjekordne padrun on luku tee peal ees.

§ 16. Päästmine ja lask.

Pk osade tegevus üksiklasulise tule juures.

Üksiklaskude andmiseks ümberseadja pööririk, mis asetseb pk lae sääre parempoolsel küljel, asetada pööriku plaadil oleva täht Ü kohale (üksiktuli).

Triklile rõhumisel trikli haak, olles ühenduses päästiku päästunokaga, surub päästiku umbes 2 mm alla nii, et päästiku päästuaste tuleb luku vinnakhamba tagant välja, lukk vabaneb vinnast ja taandurvedru sirgenedes viib luku hooga ettepoole.

Joon. 12. Püstolkuulipilduja seatud üksiktulele.

Luku sulu ots lükkab magasinis suus oleva padrunit juhtiva kallakpinna kaudu padrunitesse.

Padrun peatub kuuli toetumisel kuuliavasse, tõmbiku hammas kargab padrunit kübera taha ja, kuna lööknõel liigub koos lukuga ja ulatub luku esipinnast välja, luku ettejooksul tekib lask.

Padrunipesa lukustust lasu momendil tagab massiivne lukk, luku inerts, taandurvedru jõud ja gaaside surve kesta sisekülgedele.

Lasust tekkinud rohugaaside survel hakkab kuul liikuma rauaõõnes ja ühtlasi kuuli väljudes vintrauast algab ka luku tagasijooks.

Luku tagasijooksul põrkab kesta kübara serv vastu kestaheitja hammast ning kest lendab välja kestaheitja avast.

Veel tahapoole liikudes lukk möödub päästiku päästuastmest, taandurvedru surutakse kokku ning luku tahapoole liikumine lõpeb. Luku tagasijooksu lõpul hakkab taandurvedru välja sirguma ja lukku ettepoole suruma, ning et päästik on ülalseisus, siis luku uuel ettejooksul jääb lukk vinna.

Üksiklasulisel töötamisel on püstolkuulipilduja päästumehhanism nii reguleeritud, et triklile rõhumisel vajub päästik koos triklihaagiga allapoole ainult teatud piirini, s. o. piirini, kus triklihaagi alumine ots puutub kokku ümberseadja saba pealispinnaga ja toetudes sellele pinnale hakkab triklihaak, kui triklile rõhumist jätkatakse, liikuma tahapoole, kuni libiseb ära päästiku noka tagant ja päästik jääb vabaks — tõuseb ülalseisu.

Kuigi nüüd jätkata triklile vajutamist, ei järgne uut lasku, sest triklihaak on tahapoole tõmmatud, haak ei haara enam päästikunokka ja triklile vajutamine ei anta edasi päästikule.

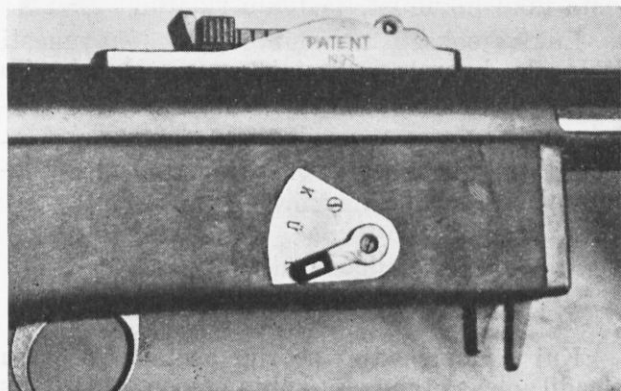
Seega, et saada uut lasku, tuleb trikkel sõrme rõhumise alt vabastada ning siis uuesti vajutada.

Trikli vabastamisega rõhumise alt viiakse trikkel oma vedru mõjul ettepoole ja triklihaak saab võimaluse haarata päästikunoka.

Pk on seega jälle laskevalmis, järgmine triklile vajutamine annab uue lasu.

§ 17. Pk osade tegevus ridatule juures.

Ümberseadja pööriku tähe R kohta seadmisega (joon. 13) liigub ümberseadja niivõrd ettepoole, et trikli sabale vajutamisel trikli pea koos triklihaagi ja päästikuga saab lõpuni alla vajuda.

Joon. 13. Püstolkuulipilduja seatud ridatulele (pööriku vastu „R“ tähte).

Siinjuures tuleb meeles pidada, et pk päästikul ei ole eeltõmmet ega tõmbepunkti võtmist, vaid trikli saba tuleb ühetasase vajuta-

misega ilma vahepealse seisakuta viia tagaseisu.

Kui triklile rõhumisel tehakse seisak või rõhumine vähendatakse nii, et triklisaba saab ettepoole liikuda, siis saame ainult üksiklasulist tuld.

Kui aga triklisaba viiakse lõplikult tagaseisu, siis triklihaagi alumine ots ei ulatu enam toetuma ümberseadja sabale, päästiku nokk ei vabane siis ka trikli haagi tagant ning lukk ei saa vinna jääda, sest miski ei takista luku liikumist, ja tekib ridatuli.

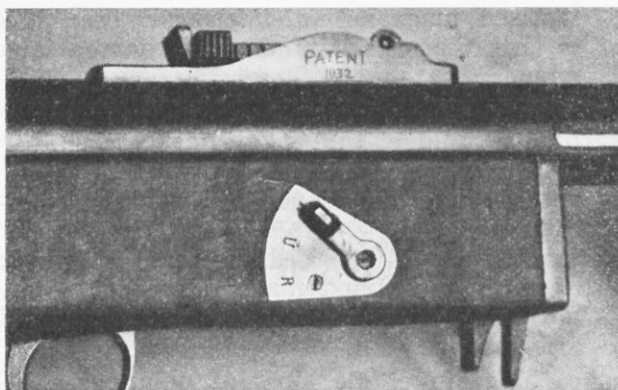
Lukk jookseb taandurvedru jõul uuesti ettepoole, haarab magasinist uue padruni, viib selle padrunipessa, tekitab järgmise lasu jne.

Nii saadakse kogu aeg ridatuld kuni magasinini tühjenemiseni või sõrme surumise lõpetamiseni triklile.

§ 18. Pk kaitsevinnastamine.

Kui ümberseadja pöörlik asetada pöörliku plaadil oleva tähe K kohta (joon. 14), siis ümberseadja muhvi keel surub ümberseadja niivõrd tahapoole, et ümberseadja sammastapp ulatub päästiku alla ning ei võimalda triklile vajutamisel päästikul liikuda ega alla langeda.

Seega lukk ei vabane vinnast — pk on kaitsevinnas.

Joon. 14. Püstolkuulipilduja kaitsevinnas.

§ 19. Takistused pk laadimisel ja nende vältimine.

Püstolkuulipilduja laadimisel võivad esineda järgmised vead:

a) Magazin ei püsi pesas: ta kas langeb välja või nihkub niipalju allapoole, et lukk ette liikudes läheb magasinini suudmes olevast padrunist üle.

Selle põhjuseks võivad olla:

- magasinini lingi esiserva murdumine või kulumine;
- magasinini lingi vedru murdumine või nõrgenemine;

- taotised magasinini suudmepoolsel osal, mis ei lase lingi esiserval magasinini hamba taha minna;
 - magasinini hamba murdumine või kulumine.
- b) Padrunid ei tule magasinist välja. Selle põhjuseks võivad olla:
- rikked magasinini suudmes (taotised, lõmmid jne.);
 - muljutised või taotised magasinini külgedel;
 - nõrk või murdunud magasinini vedru;
 - mustus, kuivanud õli või rooste magasinini sisepindadel.

c) Magasin ei ole lõplikult oma pessa lükatud.

Et vältida takistusi pk laadimisel ja töötamisel, tuleb panna erilist rõhku magasinini, magasinini lingi ning laskemoona ülevaatusele ja õigetele võtetele laadimisel. Selleks:

- magasinide kandmisel, vedamisel ja nende edasiandmisel hoiduda nende vigastamisest;
- hoida magasinid igasuguse mustuse, liiva, tolmu, prügi ja muu prahi eest;
- magazine asjata mitte hoida kaua täidetult, sest selle tagajärjel nõrgenevad ja isegi murduvad magasinini vedrud.

§ 20. Takistused luku ettepoole liikumisel ja nende vältimine.

Luku ettejooksul võib esineda niisugune nähtus, kus lukk liigub ainult magasinini ja jääb padruni kübara taha seisma.

- Selle põhjuseks võivad olla:
- halvasti magasinini laaditud padrunid;
 - nõrk või murdunud taandurvedru;
 - mustus ja kuivanud õli liikuvatel osadel.
- Luku ettejooksul esinevate takistuste vältimiseks pidada kinni alljärgnevaist nõudeist:
- laadida padrunid magasinini korralikult;
 - tihedamini kontrollida relva korrasolekut ning õigeaegselt asendada kõlbmatud osad korras osadega;
 - vältida igasuguse prahi ja mustuse kogunemist mehhanismi osadesse;
 - hõõrduvad ja liikuvad osad olgu alati kergesti õlitatud vedela õliga.

§ 21. Takistused lasu andmisel ja nende vältimine.

Lasketakistused võivad tekkida korratutest ja vananenud padrunitest (hallitanud, roostes, niiskunud sütikutega, sügaval istuvate sütikutega, lömmis padrunid jne.).

Korratutest padrunitest olenevaid takistusi võib peagu täielikult vältida laskemoona sorteerimisega. Lasketakistused, mis olenevad taandurvedrust ja lööknõelast, on välditavad pk hoolsa ülevaatusega ning mehhanismi osade vastastikuse tegevuse kontrollimisega enne laskmist.

Korratusi löögimehhanismis võivad põhjustada järgmised vead:

- lühike, kulunud või murdunud lööknõel;
- nõrk taandurvedru;
- mustus ja kuiv õli lukul, lömmis padrun, või padruni raske läbipääs magasinini suudmest (magasin korratu), millest luku ettejooksu hoog väheneb;
- liig sügaval istuv sütik (esinevad tõrked).

M ä r k u s : tõrke puhul lukku mitte kohe avada, vaid oodata vähemalt viis sekundit, sest, võib olla, on tegemist äärmiselt pikaldaselt süttiva rohuga, millest tingitult padrun võib plahvatada väljaspool padrunipesa ja saada ohtlikuks relvale ja laskurile. Ka ei tohi kunagi lasta tõrke puhul uut padrunit ette joosta enne tõrkepadruni pesast kõrvaldamist.

- mustus või mõni võõrkeha padrunipesas (kuuli või kesta metall, liivatera jne.), mis ei lase lukul täiesti eelseisu ega padrunil padrunipessa minna.

Korratud osad asendada korralikega, padrunid hoolega sorteerida ja lukukoda ning padrunipesa hoida igasuguse mustuse ja prahi eest.

§ 22. Takistused kestaheitmisel ja nende vältimine.

Kesta väljaheitmises võivad esineda järgmised takistused:

- sügavad roostejäljed padrunipesas — kest

- jääb nii kõvasti padrunipessa kinni, et gaasid ei suuda teda pesast välja lükata;
- tõmbiku hammas murdub lasu ajal — kest jääb padrunipesast välja tõmbamata;
 - murdub kestaheitja töötav ots — kest jääb relvast välja heitmata;
 - nõrgalaenguline padrun, mustus ja kuivanud õli lukul ja lukukojas, samuti igasugused kisud, täkked ja hatud lukukoja sein- tel ja lukul — pidurdavad ja võivad põhjustada luku puudulikku tagasisjooksu.

Seepärast luku ja lukukoja ülevaatusel pöörata erilist tähelepanu ja mehhanismid üle vaadata iga kord enne laskmisele asumist.

Murdunud või kõlbmatud osad asendada korras osadega, rooste tekkimise vastu tuleb pk korralikult hooldada.

N e l j a s o s a .

Relva koostvõtmine ja kokkupanemine.

§ 23. Üldreeglid.

Iga relva haldaja peab temale usaldatud relva materjalosa sedavõrd tundma, et ta oskab teha relva osalist koostvõtmist ja, kui tarvis, ka täielikku koostvõtmist siin juhendis toodud piirides, relva osi rikkumata.

Relva haldaja peab alati ja kindlasti teadma, millal ja missugust relva osa on tarvilik eraldada ülevaatuseks ja puhastamiseks ja oskama seda teha nii, et ta ei rikuks relva osi.

Koostvõtmisel kõik osad järjekorras puhatale linale või lauale asetada, et neid kaitsta liiva, tolmu ja muude rikete eest.

Relva puhastamine ühendada relva materjalosa õppimisega, et vältida üleliigseid koostvõtmisi.

Liig sagedane koostvõtmine on relvale kahjulik.

§ 24. Osaline koostvõtmine.

Püstolkuulipilduja osaline koostvõtmine on ette nähtud pärast igakordset püstolkuulipildujaga väljas viibimist, kui võib arvata, et rauda ja mehhanismi on sattunud tolmu ja muud prahti.

Külma ilmaga väljast tulles kattub relv niiskusega, mis tuleb kõrvaldada õigel ajal ja hoolikalt.

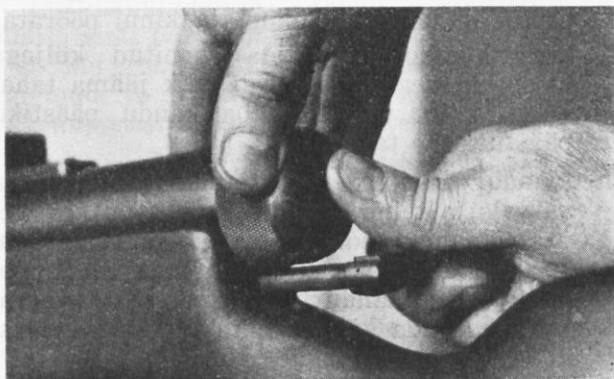
Koostvõtmise järjekord:

1. kui magasin on pesas, siis suruda riivi saba ettepoole ja magasin pesast välja võtta;
2. kui lukk on tagaseisus, siis laadimisvarva abil (varb lõpuni tagasi tõmmata) lukku pidurdada (vastu hoida) ja triklile vajutamiselega lukk ette lasta. Kontrollida varem, kas padrunipesa on tühi.

3. pk asetada lauale päraga enda poole; toetada pära enda vastu, haarata pihku parema käega laadimisvarva käepide ja tõmmata varb enda poole niivõrd, et käepidemetapp lukukoja kübara nuudist välja tuleks;
4. parema käega laadimisvarba tagaseisus hoides (vaata joon. 15) keerata vasakuga kübarat vasakule poole seni kui kübar eraldub lukukojast.

Keeramisel kübar vastu suruda ja pikkamööda tagasi lasta, kuni taandurvedru välja sirgub. Taandurvedru välja võtta ja varvalt eraldada;

5. lukk välja võtta. Selleks tõmmata parema käega laadimisvarb, mille pea asetseb lukukojas luku jämedama osa randi taga,

Joon. 15. Lukukoja kübara eraldamine.

hooga enda poole ja vasaku käega lukk vastu võtta;

6. edasi pöörata ümbriku lukustaja pööriks 90° võrra oma lukustusasendist alla, ettepoole, siis keerata ümber $\frac{1}{8}$ ringi vasakule ja ümbrik vintraudalt eraldada ning vintraud oma pesast välja tõsta.

§ 25. Kokkupanemine pärast osalist lahti- võtmist.

1. Vintraud oma pesa asetada (juhtida pesa serval olev tapp vintraua krael olevasse pesa);
2. ümbrik rauale asetada, pöörata $\frac{1}{8}$ ringi paremale, nii et ümbriku tapp läheks oma pesa, ja ümbriku lukustaja kinni pöörata;
3. lukk lukukotta juhtida soonitud küljega ülespoole, sealjuures peab lukk jääma tahaseisu, s. o. vinnakhamba kaudu päästiku päästuastme taha;
4. taandurvedru üks ots asetada taandurvedru varvale ja teine ots juhtida lukuputkes olevasse taandurvedru pesasse. Tähele panna, et lukk ei läheks eelseisu, kuna sel korral meie ei saa taandurvedru korralikult varval kokku suruda kübara lukukojale otsakeeramisel.

Lukukoja kübarale rõhudes taandurvedru kokku suruda ja kübar lukukojale otsa keerata

lõpuni, pärast seda kübar veidi tagasi pöörata, et laadimisvarva tapp satuks oma pessa.

Kübara lukukojale keeramisel tuleb laadimisvarb niivõrd tahapoole tõmmatult hoida, et varval asuv tapp ei segaks kübara keeramist.

Kübara lukukojale keeramisel tuleb erilist tähelepanu pöörata sellele, et kübara ja lukukoja vindilõikeid ei rikutaks ja et lõpuni keeratud kübara nuuti satuks laadimisvarva tapp.

Laadimisvarva abil lukku tagaseisus hoides ja triklile vajutades lukk pikkamööda ette lasta.

§ 26. Täielik koostvõtmine.

Püstolkuulipilduja täielik koostvõtmine sünnib alati pärast pikemat aega kestnud laskemisi, kui rohutahm ka laskemehhanismi on tunginud, ja juhtumeil, kui pk-ga halva ilmaga on tegutsetud kas laagriõppustel või manöövris.

Püstolkuulipilduja koostvõtmisel ja koostamisel tuleb meeles pidada järgmist:

- eraldades või ühendades mingisugust pk osa ei tohi teisi osi rikkuda;
- lae ühendus — sabakruvi või päästumehhanismi karbi kinnituskruvide lahtikeeramisel tähele panna, et kruvi nuute ei rikuks;
- kruvide sissekeeramisel algul pöörata kruvi näpuga ja siis kruvikeerajaga.

Kinnikeeramisel mitte tarvitada üleliigset jõupingutust, jõuga keeramisel võib kruve rikkuda;

- kruvide lahti- või kinnikeeramisel kruvikeerajaga asetada selle tera otse kruvipea nuuti ja hoiduda, et keeramisel kruvikeeraja tera kruvipea nuudist välja ei hüppaks;
- kruvisid, mida lahti keerata ei suudeta, mitte lahti keerata püüda, vaid saata parandusele.

Korraliku hooldamise ja ettevaatliku käsitsemise juures on relva juures rikked haruldased.

Iga rikke põhjuseks on suuremalt osalt ettevaatamatu ja hooletu ümberkäimine relvaga ja hooldamisreeglite ebatäpne täitmine.

Püstolkuulipilduja täielik koostvõtmine sünnib alljärgnevas järjekorras:

1. läbi viia osaline koostvõtmine § 24 kirjeldatud järjekorras.
2. Lae sääre parempoolsel küljel asuva ümberseadja pööriku kruvi välja keerata (kruvikeeraja kitsama otsaga) ja kruvi ühes spiraalvedru ja ümberseadja pöörikuga välja võtta.
3. Välja keerata päästumehhanismi karbi kinnituskruvi peataja kruvi, siis päästumehhanismi karbi kinnituskruvi ja triklikaitsest kinni haarates päästumehhanismi karp välja võtta, sealjuures laadimisvarba veidi tahapoole tõmmates.

Kui karp harilikult ülespoole tõmmates välja ei tule, võib puuhaamriga kergelt sabakruvi otsa kohta koputada.

4. Koost võtta päästumehhanism. Selleks vabastada päästik trikli haagi tagant, lükata välja päästiku telg ja võtta välja päästik ühes päästiku vedru ja vedru varvaga. Lükata välja trikli telg ja võtta välja trikkel ühes trikli haagi ja trikli vedruga, mis trikli küljest eraldada telgede väljalöömisega. Lükata välja ümberseadja käigu piiraja klotsi kaks pidet ja klots välja võtta. Ümberseadja välja võtta. Selleks asetada ümberseadja pöörlik oma kanditud osaga pöörliku muhvi ja pöörata muhvi keel karbi seinas oleva pilu kohta, muhv karbist välja lükata ja ümberseadja välja võtta.

Kõik muud siin nimetamata jäänud koostvõtmised on väljaspool relvatöökodasid keelatud.

§ 27. Kokkupanemine pärast täielikku koostvõtmist.

Kokkupanekul samuti kui koostvõtmisel toimida ettevaatlikult, et püstolkuulipilduja osad ei saaks rikutud.

1. Panna kokku päästumehhanism. Selleks asetada ümberseadja pöörliku muhv päästumehhanismi karpi karbi paremalt poolt küljest

nii, et kandiline auk paremale poole jääb. Lükata karbi sisse ümberseadja, sammastapiga ettepoole, ja ümberseadja pööriku abil keerata muhvi keel allapoole nii, et muhvi keel satuks ümberseadja eesotsas asetsevasse nuuti.

Asetada karpi ümberseadja käigu piiraja klots nii, et klotsi augud ühtuaksid karbi seinetes olevate aukudega, lükata sisse pidemed (klotsi pidemed ja trikli telg on ühemõdulised). Asetada trikli haak ja vedru, trikkel kohale panna, selleks juhtida trikli saba läbi karbi põhjas oleva ava, hoida trikli haak taga-seisus ja trikli vedru nii, et vedru alumine haru ei läheks läbi ava, vaid jääks karbi põhjale lamama; panna kohale trikli telg.

Päästik kohale asetada. Selleks päästiku kand pesasse juhtida ja telg sisse lükata.

Juhtida oma pesasse päästiku vedru varb ja krae, lühema otsaga ees; asetada varvale päästiku vedru ja juhtides vedru otsa päästikul allpool olevasse vedru pesasse vedru kokku suruda (vedru kokkusurumisel viiakse päästik niivõrd alla, et päästiku nokk jääb trikli haagi taha kinni).

2. Juhtida päästumehhanismi karp tapiga eespool oma pesasse, laadimisvarba veidi tahapoole tõmmates, et päästiku päästuhammast saaks varva peast mööduda. Karp lõplikult pesasse suruda ja kruvid kinni keerata.

3. Asetada kohale läbi lae sääre parempoolsel küljel oleva augu ümberseadja pöörik

vastavalt päästumehhanismi seisule nii, et kui ümberseadja sammastapp asetseb päästiku all, s. o. pk on kaitsevinnas, siis ka pöörik peab asetsema täht K kohal jne.

Ümberseadja-pööriku kruvi koos spiraalvedruga pöörikus olevasse auku asetada, kruvi kinni keerata ja $\frac{1}{2}$ keerdu tagasi lasta, et pöörik saaks liikuda.

4. Jatkata kokkupanemist, nagu see on kirjeldatud § 25 osalise kokkupaneku kohta.

§ 28. Koostvõtmised ja kokkupanemised murdunud osade vahetamisel.

a) Lööknõela väljavõtmiseks vahetamisel kasutada lööknõela torni, mille õõnsa otsaga jämedam pool juhtida lukuputke õõnsusse vastu lööknõela tagapoolset otsa ja veidi haamriga koputada torni vaba otsa pihta.

Sealjuures torni õõnes ots surub lööknõela plintsaba otsad kokku ja nõel liigub umbes 1,5 mm ettepoole, siis välja võtta torn ja juhtida lukuputke sisemusse torni peenem ots, mille abil lööknõel pesast lõplikult välja lüüa.

Lööknõela kohaleasetamisel juhtida lööknõela plintsaba, sõrmedega otsi veidi kokku surudes, eestpoolt luku sulus asuvasse lööknõela pesasse ja asetada lööknõela esiotsale torni õõnes ots ning lööknõel lõplikult sisse lüüa.

Lööknõela pesasse sisselöömisel oldagu ettevaatlik, et ei rikutaks lööknõela nokka.

b) Tõmbiku väljavõtmiseks kruvikeeraja kitsam ots juhtida tõmbiku hamba alla ja, toetades luku peenema otsa tõmbiku kanna kohaga vastu laua serva, suruda tõmbiku esiots lukust eemale seni, kuni tõmbiku tapp oma pesast välja tuleb.

Pärast seda kangutada tõmbik ülespoole, kuni tõmbiku kand oma pesast välja tuleb.

Tõmbiku paigalepanemiseks juhtida ta kand pesa uuresse, siis tõmbikut kohal hoides rõhuda tõmbiku esiotsaga vastu lauda, kusjuures tähele panna, et tõmbiku tapp saaks sulutaldriku servast üle libiseda ja saata tõmbiku lõplikult pesasse.

c) Lae eraldamiseks laeliistult välja võtta päästumehhanismi karp § 26 pp. 2 ja 3 kirjeldatud korras, välja keerata laadi ja lukukoda ühendav sabakruvi, siis puuhaamriga kergelt koputades laeliistust väljaulatava keele ja lukukoja otsjatku pihta laad kohalt tahapoole ära nihutada ja siis laeliistult maha võtta.

Lae eraldamisel oldagu ettevaatlik, et laadi ei rikutaks.

Lae ja laeliistu koostamiseks juhtida lae harud, laadimisvarba veidi tagasi tõmmates, laeliistu hargi vahele, suruda laesäär laeliistule nii, et laesääre otsa harud läheksid oma pesa-

desse, siis puuhaamriga kergelt koputada vastu lae kaba, kuni laad lõplikult oma kohale läheb nõnda, et sabakruvi augud, mis on laes ja laeliistu harudes, ühtuaksid, ning siis sabakruvi kinni keerata.

d) Laadimisvarva väljavõtmiseks laeliistust eraldada laad sama § p. c kirjeldatud korras, siis laadimisvarb käepideme kaudu veidi tahapoole suruda, umbes 3,5 mm, nii et laadimisvarba ja varva pead ühendav telg paikneks telje väljalöömiseks laeliistu külgedest läbi puuritud augu kohta, ja telg torni abil välja lüüa.

Pärast seda pöörata lukukoda laeliistuga ülespoole, asetada torn varva pea serva taha ja haamriga tornile kergelt koputades varva pea eraldada. Varb eraldada, varva vedru ja pea välja võtta.

Laadimisvarva kohaleasetamiseks varb oma pesasse juhtida, varva vedru varvale asetada ja varva pead tapiga luku tee poole hoides suruda pea luku torni abil laadimisvarvale.

Laadimisvarval ja varva peas olevad augud torni abil kohastikku juhtida ja telg sisse lüüa; kontrollida, kas varb liigub vabalt.

Kirbu alus, magasinini link ja sihiku raam on eraldatavad vastava pideme või telje väljalöömisega. Magasini lingi telje väljalöömiseks tuleb varem laad eraldada laeliistult sama § p. c kirjeldatud korras.

g) Lukukoja kübara koostvõtmine osadeks on lubatud relvatöökojas.

Vintraua ümbriku lukustaja ja kestaheitja ei ole eraldatavad.

f) Magasini karbi seest puhastamiseks, samuti murdunud vedru või kandiku vahetamiseks, eraldada kaas-põhi magasinini karbi küljest. Selleks kruvikeeraja tera ots juhtida magasinini tagakülje ja kaane keele vahele ja kergelt surudes kaas karbi uurdeist välja võtta. Et magasinini vedru välja ei hüppaks, tuleb magasinini põhja eraldamisel vedru vastu hoida ja pikkamööda järele lasta, siis vedru koos kandikuga välja võtta.

Kõik § 28 kirjeldatud koostvõtmised ja kokkupanemised on lubatud ainult relvaseppadele ja relvurpealikuile, kel on selleks eelteadmisi ja tehnilisi oskusi.

§ 29. Pk tagavaraosade komplekt.

Iga püstolkuulipilduja on varustatud magasinide kandekotiga magasinide ja tagavaraosade kandmiseks ja tagavaravintrauaga ning selle kandekotiga.

1. Magasinide kandekott sisaldab:

Teenistusleht 1

Magasine 10

Nahkplaat, millele on paigutatud:

Terastorn 3 mm . . . 1

Terastorn 1,5 mm . . 1

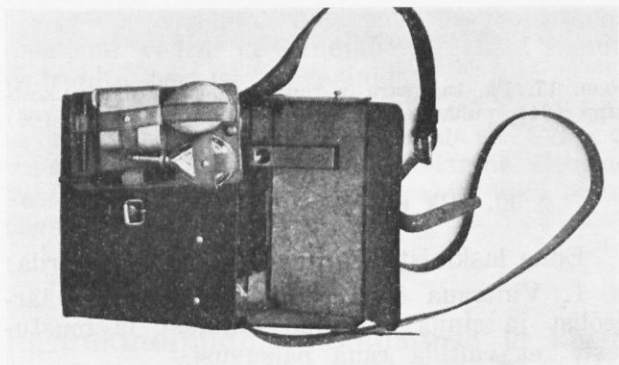
Nühis 1

Jõhvhari 1

Õlikann 2

Tagavaraosade plekk-karp, mis sisaldab:

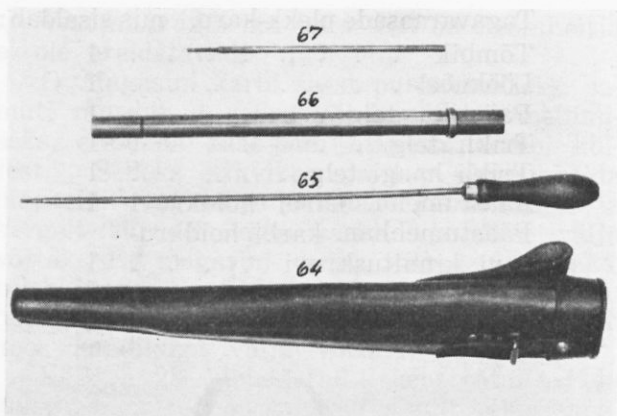
Tõmbik	1
Lööknõel	1
Päästiku telg	1
Trikli telg	1
Trikli haagi telg	1
Päästumehh. karbi hoidkrugi	1
Päästumehhan. karbi hoidkru- vi kinnituskruvi	1
Trikli vedru	2
Trikli vedru telg	2

Joon. 16. Pk magasinide kandekott sisuga.

2. Tagavara-v.-raua kott-tupp sisaldab:

Vintraud	1
Puhast.-varras peaga	1
Lukutorn	1

Joon. 17. Pk. tagavara v.-raua kott-tupp sisuga: kott-tupp (64), puhastusvarras (65), tagav. v.-raud (66) ja lööknõela torn (67).

§ 30. Pk ettevalmistus laskmiseks.

Enne laskmist relv tuleb seada laskekorda:

1. Vintraua õõs hoolega puhastada määrdeolist ja sinna sattunud tahmast ja mustusest, et vältida raua paisuvusi.

Padrunipesa tuleb samuti täiesti puhtaks teha igasugusest mustusest, sest mustus padrunipesas võib esile tuua lasketakistusi. Suuremad võõrkehavad padrunipesas, mis takistavad padruni täielikult padrunipesa minemist, võivad põhjustada padruni plahvatuse väljaspool padrunipesa, seepärast tuleb erilist rõhku

panna padrunipesa puhastamisele laskmise eel kui ka laskmiste vaheaegadel.

2. Kontrollida mehhanismi osade vastastikust tegevust, kaitsevinnastamist, luku vinnastamist, päästmist üksikule ja ridatulele ning seda, kas kõik osad töötavad vabalt, liigse hõõrumise ja takistusega;

3. Tarbe korral kõik hõõruvad metallosad, s. o. lukk, lukukoda seestpoolt, taandurvedru ja taandurvedru varb, vanast õlist puhtaks pühkida ja uuesti kergelt vedela õliga (vedela Kalitõliga) õlitada. Laad kuivaks pühkida.

4. Üle vaadata magasinid ja kontrollida magasinide vedru ja kandiku tegevust, samuti padrunite asetust magasinides.

5. Õlitatud padrunitega laskmine püstolkuulipildujast on kõvasti keelatud, kuna laskmine õlitatud kestadega padrunitega kutsub esile luku enneaegse eraldumise vintrauast.

Viies osa.

Püstolkuulipilduja hooldamise ja käsitsemise reeglid.

§ 31. Üldised reeglid.

1. Püstolkuulipilduja reegliäärase hooldamise, puhastamise ja korrashoiu eest on vastutav püstolkuulipilduja alatine haldaja.

2. Pk ülevaatusel leitud ja laskmisel ette tulnud rikete ja osade murdumise kohta koos-

tatakse koha peal rikkekirjeldus, mille koostamise ja edasisaatmise kohta on maksvad samad reeglid mis teistegi jalaväerelvade kohta, s. o. vastavalt pk teenistuslehes näidatud reeglitele.

3. Pk haldajaile on keelatud teha pk juures koostvõtmisi, puhastamisi ja parandusi, mis pole lubatud käesolevas raamatus (§ 28).

§ 32. Harilik puhastamine.

Pärast igakordset püstolkuulipildujaga väljas viibimist, igal juhul aga vähimalt kord kuus, kui laskmist pole olnud, tuleb püstolkuulipilduja puhastada tolmust, niiskusest ja igasugusest mustusest.

Puhastamiseks teha relva osaline koostvõtmine, kusjuures kõik osad ja pinnad, mis tulevad seejuures nähtavale, hõõruda lapiga hoolega puhtaks ja täiesti kuivaks.

Rauaõõne puhastamiseks tarvitada linavatti või pehmet lappi, mida esmakordse läbilükkamise järele vahetada, et õõnes leiduva tolmu ja juhuslikult õõnesse sattunud liivaga mitte kriimustada õõnt ja padrunipesa.

Kui relva on kogunenud palju mustust või kui vana määrdeõli ja tolmu segu on muutunud kõvaks ega ole enam kõrvaldatav lihtsa nühkimisega, siis tuleb puhastamiseks tarvitada mustust lahtileotavat ja mahapesevat puhastusainet.

Selleks on lubatud tarvitada puhastatud petrooleumi, mis peab olema täiesti puhas ja veest ning hapetest täiesti vaba. Vee kõrvaldamiseks petrooleumist tarvitada keedusoola, mida tuleb puhtas nõus tugevasti kuumendada seni, kuni soolakristallid täiesti lagunevad ning niiskus soolast välja aurab.

Nii ette valmistatud sool pannakse filtrisse ja petrooleum kurnatakse sellest läbi.

Võib tarvitada ka puhast tärpentini või puhastatud petrooleumi ja püssiõli segu, mis pärast puhastamist enne relva uuesti sisse-määrimist õliga relva osadelt täiesti kõrvaldada.

Kuivanud õli ja muu mustuse kõrvaldamiseks on keelatud tarvitada igasuguseid poleerimispulbreid ja vedelikke (Ata, Sidol, Sirax, Brasso jne.) ja hõõrumispuhastamise vahendeid (karborundumit, smirglit, telliskivipulbrit, tuhka jne.).

Rauaõõne puhastamine niisuguste vahenditega kulutab õõne teraspinna laiguliseks, võtab vindisoonte servad maha ning rikub rauaõõne hoopis.

Pehme flanell-lapp, tarbe (korral pehme puupulk, jõhv- või vaskhari koos puhastatud petrooleumi ja õli seguga on ainsad lubatud vahendid mustuse ja tagi kõrvaldamiseks rauaõõnest ja relva muudelt osadelt.

Pärast puhastamist kõik püstoli osad kergesti õlitada vedela, mitte hanguva püssiõliga, s. o. Kalitõliga, ja püstolkuulipilduja jälle koostada.

§ 33. Puhastamine pärast laskmist.

Rauaõõne suurim vaenlane on rooste, mis eriti kergesti tekib pärast laskmist, kui vint-raua õõs jätta ka ainult mõneks tunniks puhastamata.

Et kaitsta relva õõnt rooste eest, tuleb puhastamist korraldada võimalikult kohe pärast laskmist. See on tingitud asjaolust, et sütiku ja suitsuta püssirohu põlemisproduktid sisaldavad endas niisuguseid aineid, mis õhuniiskusega ühinedes tekitavad rauaõõnes roostet.

Roostest rikkumata poleeritud rauaõõnt on laskmise mustusest kerge puhastada ajakohaste puhastamisvahenditega, kuna roostest kord juba rikutud rauaõõne puhastamine kujuneb aegaviitvaks ja tülikaks toiminguks, mis aga on paratamatu, kui relva ei taheta lasta kõlbmatuks muutuda täpseks laskmiseks.

On olemas häid relvaõõne puhastamise ja rooste eest hoidmise vahendeid, kuna rikutud õõne endisesse seisukorda tagasiviimiseks ei tunta mingisuguseid abinõusid.

Et rooste, roostejäljed ja sellega ühenduses vintraua õõne kaliibri suurenemine kulumise tagajärjel (nühkimine puhastamisel pärast

rooste ilmumist) väga suurt mõju avaldavad relva hajumise suurenemisele, tuleb selle vältimiseks tarvitusele võtta ettevaatusabinõud:

1. pärast laskmist võimalikult kiiresti kõrvaldada vintraua õonest laskemustus, s. o. sürtiku süütesegu, püssirohu põlemisest tekkinud tahm ja kuuli mantli metalli jätted;

2. puhtaks teha ka kõik püstolkuulipilduja osad igasugusest sinna sattunud mustusest;

3. kui millegipärast pole võimalik otsekohe pärast laskmist raua õont puhastada, siis tuleb raua õõs ja luku sulguv ots ohtrasti õlitada püssiõliga;

4. puhastuslapid ja takud peavad olema täiesti puhtad. Eriti hoolega tuleb hoiduda liiva või mõne muu prahi eest, sest need kulumavad õõne kiiresti kaliibrist välja ja sünnitavad kriimustusi ning muid rikkeid raua õõnes;

5. vintraua puhastamist teha peamiselt padrunipesapoolsest otsast.

§ 34. Vintraua puhastamine.

Mõjuvaim ja kiireim rauaõõne puhastamise viis on järgmine: pärast laskmist lükata vint-raua õõnesse kogunenud laskemustus ja tahm paari kuiva lapiga välja ja siis vintraua õõs ja padrunipesa hästi ohtrasti sisse õlitada püssiõliga.

On aga käepärast vaskhari, siis kõigepealt vintraua õõs vaskharjaga 4—5 korda läbi lükata, siis tahm paari kuiva lapiga kõrvaldada ja lõpuks õõs ja padrunipesa sisse õlitada Kalitõliga. Tundmatuid õlisid mitte tarvitada.

Samuti õlis niisutatud lapiga üle pühkida luku sulguv ots.

See on eelpuhastus, mis on relvale väga suure tähtsusega. Kogunisti eksib aga see, kes arvab, et rauaõõs ongi juba puhas ning relv võib nüüd jääda enda hoole.

Püssirohu põlemisel tungivad gaasid kuumuse ja suure surve mõjul rauaõõne seintesse, s. o. terase pooridesse. Kui raud jahtub, jääb sissetunginud gaas neisse pooridesse kinni, hakkab aga jälle pikapeale sealt välja tulema (välja higistuma) ja õhuniiskusega kokku puutudes sünnitab see kiiret hävitavat roostetamist, olgu raud kuitahes hoolega õlitatud.

Sellest tulebki see nähtus, et raud laskmise järele ikka vägisi kipub seest roostetama, kui teda puhastatakse harilikul viisil, ilma pesemata.

Et vältida rooste tekkimist ilma õõnt pesemata, tuleb toimetada järgmisel päeval järelpuhastamist.

Aktiivsemat osa rooste tekkimisele rauaõõnes avaldavad sütiku põlemise jäänused, s. o. nn. sütiku mustus, milles kõige kardetavam on kloorkaalium, mis ei lahustu õlis, vaid ainult vees.

Seepärast on sütiku mustuse ja püssirohugaaside kahjutukstegemiseks kõige parem vahend keev leelis — 2—5% soodavesi (supilusikatäis pesusoodat 1 liitri vee peale), millega pärast laskmist rauaõont tuleb tingimata pesta; pärast pesemist tuleb õõs absoluutselt kuivaks hõõruda ja siis püssiõliga sisse määrida, et neutraliseerida terase pooridest veel väljaimbuvaid kahjulikke gaase.

Nii selgub, et ei aita vintraua ühekordsest puhastamisest pärast laskmist, vaid seda tuleb ka veel teisel päeval puhastada, et lõplikult vabastada vintraua õõs püssirohugaaside ja sütiku mustuse hävitavast mõjust.

Rauaõõne puhastamine või pesemine keeva soodaveega on kõige kasulikum ja otstarbekam puhastamisviis, kuid see nõuab äärmist täpsust, millest tuleb kinni pidada, nimelt:

— vesi peab olema keev — tuline, aga mitte leigelt soe;

— vesi peab olema leelisene, s. o. sisaldama soodat 2—5%;

— pärast veega pesemist tuleb rauaõõs hõõruda absoluutselt kuivaks, samuti peab padrunipesa hoolega kuivatama.

Rauaõõnt tuleb kuiva tropiga niikaua hõõruda, kuni tropp on täiesti kuiv ja omab kerge metallisina. Troppe tuleb vahetada vajaduse järgi.

Pärast seda, kui vintraua õõs on kuivaks hõõrutud, tuleb õõs ja padrunipesa püssiõliga õlitada nagu harilikult.

Puhastamisele kuuluvad ka püstolkuulipilduja muud osad, s. o. kõik metallosad tuleb puhtaks pühkida ja õlise lapiga kergesti õlitada nõnda, et pinnale jääb vaevalt märgatav õlikord, kuna laad lapiga puhtaks ja kuivaks pühkida.

§ 35. Suur puhastamine.

Suur puhastamine, milleks püstolkuulipilduja täielikult koost võtta tuleb, on tarvilik pärast pikemat aega kestnud laskmisi, kui rohu tahm ka päästumehhanismi on tunginud, ja neil juhtumel, kui püstolkuulipildujaga on tegutsetud halva ilmaga.

Osade puhastamine, kuivatamine ja määrimine sünnib nagu harilikult puhastamisel.

§ 36. Pk hooldamine.

Püstolkuulipilduja hooldamise all ei tule mõista üksi vintraua õõne ja teiste osade puhastamist, vaid ka kogu relva hoidmist iga-suguste võimalikkude rikete ja kõrvalmõjude (niiske ruum, tolm, mustus, gaasid) eest, ta osad peavad alati hästi koos töötama, kui tahe-takse, et relv ka hästi laseks.

Hoolimatu relva käsitamine toob esile, et kriitilisel momendil relv ei täida oma ülesan-net. Seepärast ükskõik mis tingimustes relva

haldaja ka ei oleks, ikka peab ta oma relva hoidma heas korras ja puhtuses.

Relva puhastamine on üks osa hoolekande alal. Puhastamist peab tegema õigel ajal. Otstarbeta ning sagedane püstolkuulipilduja koostvõtmine ja kokkupanemine rikub osi, millest tuleb hoiduda.

Korralik, asjatundlik puhastamine ning hooldamine pikendavad tulirelva iga mitmevõrra.

§ 37. Pk hoidmine kodus.

1. Kodus hoida püstolkuulipilduja, samuti ka padrunid kuivas kohas luku taga, et lapsed ega võõrad relva kätte ei saaks.

2. Kodus hoidmisel ei tohi püstolkuulipilduja lukk seista vinnatult, sest see mõjub väga halvasti taandurvedrule.

3. Õnnetusjuhtumite vältimiseks peab magasin olema eraldatud püstolkuulipildujast ja ta padrunitesa peab olema alati tühi.

4. Luku eelseisu viimisel mehhanismide kontrollimisel pidurdada luku ettejooksu laadimisvarva abil, mitte hooga ette lasta.

§ 38. Pk käsitlemise reeglid.

1. Püstolkuulipilduja kättevõtmisel käsitseda teda alati nii, nagu oleks ta laetud.

Püstolkuulipildujat kätte võttes alati veenduda, kas lukk pole vinnas, kas magasin on eraldatud ja kas padrunitesa on tühi.

2. Kunagi ei tohi usaldada oma mälu ega teiste tõendusi selle kohta, et relv on tühi.

3. Eraldada magasin püstolkuulipildujast alati, kui see kätte võetakse puhastamiseks, ülevaatuseks või mõneks muuks otstarbeks. Vaadata ka padrunipessa, kas pole sinna jäänud mõni tõrkepadrun.

4. Ei tohi püstolkuulipildujat anda võõras-tesse kätte vaatamiseks ja proovimiseks, enne kui magasin on eraldatud magasinipesast, padrunipesa üle vaadatud ja lukk eelseisu lastud.

5. Kunagi ei tohi suunata püstolkuulipildujat (ka laadimata) sinna, kus juhuslik lask võiks tekitada kahju.

6. Kunagi ei tohi asetada sõrme püstolkuulipilduja triklkaitssesse, kui ei kavatseta lasta. Sõrm asetatakse triklile laskeasendis olles püstolkuulipilduja palgepanemisel ja püstolkuulipilduja väljasuunamisel laskesuunas.

7. Püstolkuulipilduja laadimiseks ja tühjendamiseks:

- enne laskmist vaadata, kas rauaõõs ja padrunipesa on puhtad (tropp, määre, mustus jne.);
- laadimisel ja tühjendamisel hoida relva suu ohutus suunas (ette üles);
- lükata magasin magasinipessa ainult vahetult enne laskmist või erilisel juhtumel siis, kui on vaja valmisolekut relva silmapilkseks kasutamiseks;

- kui laskmisel tekib viivitus, kaitsevinnastada püstolkuulipilduja, sealjuures päästusõrm ei tohi asuda trikliil, vaid peab olema välja sirutatud triklikaitse paremal küljel;
- pärast laskmise lõpetamist eraldada magasin viivitamata ja vaadata, kas padrunitesa on tühi. Püstolkuulipilduja kaitsevinnastada.

8. Alati eraldada magasin püstolkuulipilduja magasinipesast, kui püstolkuulipilduja jäetakse kohta, kus selle keegi teine kätte võib saada.

9. Tõrkepadruni eemaldamiseks, mis on padrunitessa kinni jäänud, vinnastada ja kaitseriivistada lukk, siis keerata nühis puhastusvarda otsa ja varda abil padrunit välja lüüa.

10. Laskeharjutuse ja muude teenistuskohuste täitmise lõpul püstolkuulipilduja üle vaadata.

K u u e s o s a.

Püstolkuulipilduja laskeharjutused ja tähtsamate laskevõistluste tingimused.

§ 39. Püstolkuulipildurite ettevalmistamine.

1. Jagudes, mis on varustatud püstolkuulipildujaga, moodustatakse pk juure tegevtoimkond: sihtur ja sihturi abi.

Püstolkuulipilduja õppelaskmise teevad kaasa täies ulatuses jaopealik, sihtur ja sihturi abi, kokku 3 meest.

2. Püstolkuulipildurite tegevtoimkonda kuuluvad mehed esimesel püstolkuulipilduriks määramise aastal lasevad läbi algajate õppelaskeharjutused ja neile antakse välja iga mehe peale õppelaskeharjutusteks 48 padrunit ning harjutuste kordamiseks 18 padrunit, kokku 66 padrunit aastas.

Järgmistel aastatel iga püstolkuulipilduri peale antakse aastas 38 padrunit ja iga tegevtoimkonda kuuluv püstolkuulipildur on kohustatud läbi laskma kaks harjutust 150 m kauguselt (vaata § 41).

§ 40. Algajate püstolkuulipildurite õppelaskeharjutused.

1. Harjutus nr. 1.

K a u g u s : 25 m.

M ä r k : 25 cm × 25 cm suurusel valgel märklaual, sihtpunktiks must trapets, mille laius pealt 3 cm, laius alt 2 cm ja kõrgus 3 cm.

L a s k e a s e n d : istudes laskepingilt või ükskõik missugusest toetatud asendist.

T u l i s t a m i s e v i i s : lastakse muutmata sihtpunktiga üksiklasulist tuld.

Padrunite arv: 5.

Aeg laskmiseks: piiramata.

Harjutuse täitmise tingimused: kõik tabamused peavad mahtuma 5 cm raadiusega ringi.

Tagajärgede näitamine: terve seeria äralaskmise järele.

2. Harjutus nr. 2.

Kaugus: 25 m.

Märk: sama märk mis harjutus nr. 1.

Laskeasend: istudes laskepingilt või ükskõik missugusest toetatud asendist.

Tulistamise viis: antakse üksiklasulist kiirtuld.

Padrunite arv: 5.

Aeg laskmiseks: viielasulise seeria laskmiseks 10 sek. Selle aja hulka ei käi klp. laadimise peale kulutatud aeg.

Harjutuste täitmise tingimused: kõik tabamused peavad mahtuma 7 cm raadiusega ringi;

Tagajärgede näitamine: terve seeria äralaskmise järele.

3. Harjutus nr. 3.

Kaugus: 25 m.

Märk: sama märk mis harjutus nr. 1.

Laskeasend: istudes laskepingilt või ükskõik missugusest toetatud asendist.

Tulistamise viis: lastakse viielasuline valang ridatuld.

Padrunite arv: 5.

Aeg laskmiseks: piiramata.

Harjutuse täitmise tingimused: kõik tabamused peavad mahtuma 10 cm raadiusega ringi.

Tagajärgede näitamine: terve seeria äralaskmise järele.

4. Harjutus nr. 4.

Kaugus: 100 m.

Märk: kolm kõrvuti seisvat kolmandikkuju, vahed kuju servast kuju servani mitte vähemad kui 2 m.

Laskeasend: lamades toelt.

Tulistamise viis: esiteks antakse kolm proovilasku, mis näidatakse üksikult, selle järele lastakse iga kuju pihta üks viielasuline valang katkestamatut ridatuld; kujusid tulistatakse järjekorras vasakult paremale.

Proovilaskude järele, samuti ka pärast iga valangut, võib laskejuhataja laskuriga läbirääkimisi pidada kuulide kukkumise, sihtpunkti ja lasketehniliste küsimuste kohta.

Padrunid: 18, neist 3 proovilasku.

Aeg laskmiseks: piiramata.

Harjutuse täitmise tingimused: tabada kõik kujud.

Tagajärgede näitamine: näitamine iga proovilasu ja iga valangu järele.

5. Harjutus nr. 5.

Kaugus: 100 m.

Märk: kolm kõrvuti seisvat kolmandikkuju, vahed kuju servast kuju servani mitte vähemad kui 2 m.

Laskeasend: lamades käelt.

Tulistamise viis: iga kuju pihta lastakse üks viielasuline valang, tulistamise järjekord vasakult paremale.

Padroneid: 15.

Aeglaskmiseks: piiramata.

Harjutuse täitmise tingimused: tabada vähimalt kaks kuju.

Tagajärgede näitamine: iga valangu järele.

§ 41. Püistolkuulipildurite õppelaskeharjutused.

Harjutus nr. 1.

Kaugus: 150 m.

Märk: kolmandikkuju.

Laskeasend: lamades toelt.

Tulistamise viis: esiteks lastakse kolm proovilasku, mis näidatakse üksikult. Selle järele lastakse kaks valangut

à 5 lasku katkestamatut ridatuld. Valangute vaheajal võib pidada läbirääkimisi kuulide kukkumise, sihtpunkti ja lasketehniliste küsimuste kohta.

Padrunite arv: 13, neist 3 proovilasku.

Aeg laskmiseks: piiramata.

Harjutuse täitmise tingimused: kummagi valanguga kuju tabada.

Tagajärgede näitamine: iga proovilasu ja iga valangu järele.

Harjutus nr. 2.

Kaugus: 150 m.

Märk: ilmuv kolmandikkuju.

Laskeasend: lamades toelt.

Tulistamise viis: laskur toimetab enne märgi ilmumist eellaskmist kas üksiklaskudega või lühikeste valangutega (2—3 lasku) märgi ilmumise kohast kõrval. Eellaskmise peale võib kuulutada kuni 10 padrunit.

Eellaskmine sooritatud, laskur asub varitsema kuju ilmumist punktis (mis-sugune koht on märgitud lipukesega). Kui laskur on ettevalmistustega valmis, teatab ta sellest laskejuhatajale hüüdega „valmis!“. Laskuri teate järele laskejuhataja annab käsu kuju ilmutamiseks. Igal kuju ilmutamisel laskur annab selle pihta viielasulise valangu ridatuld.

Padrunitearv: 25, neist 10 padrunit eellaskmiseks.

Aeglaskmiseks: eellaskmisel piiramata, kuju ilmub kolm korda à 3 sekundiks viiesekundiliste vaheaegade järele.

Harjutuse täitmise tingimused: kuju tabada vähimalt ühel ilmumisel.

Tagajärgede näitamine: tagajärjed antakse teada pärast kõigi seeriate läbilaskmist.

§ 42. Kaitseliidu laskemeistervõistlus püstolkuulipildujast laskmises.

Laskekaugus: 100—200 m.

Märk: 6 kõrvuti seisvat kolmandikkuju 5-m vahedel, kujud asetsevad ühel joonel ja on maastiku värvi.

Asend: lastakse lamades käelt.

Laskude arv: 30, mis on laetud kahte magasinini à 15 padrunit.

Relv: Kaitseliidus tarvitusel olev pk.

Osavõtjate arv: Kalitüli kskk. nr. 17, 17. 04. 39. a., lisa § 5 kohaselt.

Laskmise käik: võistleja asub tulejoonele ja teeb ettevalmistusi tule avamiseks (laskeasend, kauguste määramine, sihiku ja sihtpunkti valik jne.). Pk magasinid, laetud à 15 padr., on kandekotist väljas ja asuvad laskuri juures. Pk on laadimata.

Nii ettevalmistustööde kui ka võistluslaskmise ajal laskur ei tohi pidada läbirääkimisi oma naabriga ega teiste tulejoonel viibijatega. Õienduste saamiseks võib pöörduda ainult kohtuniku poole. Optiliste sihtimis- ja vaatlusabinõude kasutamine on keeldud.

On võistleja oma ettevalmistustöödega valmis, teatab ta sellest oma kohtunikule hüüdega „valmis!“. Kohtunik annab loa laskmiseks käsklusega „tuld!“, missugusest momendist hakatakse lugema võistluse aega.

Kohtuniku käskluse järele võistleja seab sihiku, laeb klp. ja algab tulistamist. Tulistama peab automaattulega, lastes iga märgi pihta keskmiselt ühe 4—5-lasulise valangu. Eellaskmine õige sihiku ja sihtpunkti valikuks on lubatud. Kõik padrunid välja lastud, võistleja võtab maha tühja magasinini, kaitsevinnastab klp. ja teatab laskmise lõpetamisest kohtunikule hüüdega „lõpp!“, missugune teadaanne loetakse laskmise lõpuks. Sellega loetakse võistluse ajaks ajajärk kohtuniku käskluse „tuld!“ ja võistleja teadaande „lõpp!“ vahel.

Lasketakistusest võetakse arvesse ainult pk osade murdumised ja tõrked. Pk osade murdumisel laseb võistleja terve harjutuse uuesti; tõrkepadruni kõrvaldamiseks arvutatakse 2 sek. üldisest ajast maha.

Tabamused rikošettidest võetakse arvesse harilike tabamustena.

Paremuse hindamine sünnib ühe kuju tabamiseks kulutatud keskmise aja järgi, mis arvutatakse täpsusega kuni 0,01 sek. (mitu tabamust ühes ja samas kujus loetakse üheks tabatud kujuks). Kelle keskmine aeg ühe kuju tabamiseks on vähim, see on parim (meister). Võrdsete keskmiste aegade juures loetakse parimaks see, kel on rohkem kujusid tabatud, võrdsete tabatud kujude arvu juures on parim see, kel on rohkem tabamusi kõigis kujudes kokku.

Grupi paremust hinnatakse samuti ühe kuju tabamiseks kulutatud ajaga, täpsusega kuni 0,01 sek. väljaarvutamise, mis saadakse kätte kõigi gruppi kuuluvate võistlejate poolt tabatud kujude arvule. Võrdsete keskmiste ühe kuju tabamiseks kulutatud aegade juures toimitakse nii nagu individuaalhindamisel.

Malevate paremuse väljaarvutamine kindral J. Laidoneri auhinnale sünnib üksikmeeste poolt tabatud kuju keskmise tabamiskiiruse järgi, kusjuures üksikmehe tagajärjed arvutatakse punktideks ümber järgmiselt (laskurile, kes ühtki kuju ei taha, punkte ei anta, vaid märgitakse 0):

tabamiskiirus		punkte	
3,1 sek. kuni	4,0 sek.	= 120	punkti
4,1 „ „	5,0 „	= 110	„
5,1 „ „	6,0 „	= 100	„
6,1 „ „	7,0 „	= 96	„
7,1 „ „	8,0 „	= 92	„
8,1 „ „	9,0 „	= 88	„

tabamuskiirus		punkte	
9,1	sek. kuni	10,0	sek. = 84 punkti
10,1	„ „	11,0	„ = 80 „
11,1	„ „	12,0	„ = 76 „
12,1	„ „	13,0	„ = 72 „
13,1	„ „	14,0	„ = 68 „
14,1	„ „	15,0	„ = 64 „
15,1	„ „	16,0	„ = 60 „
16,1	„ „	17,0	„ = 56 „
17,1	„ „	18,0	„ = 52 „
18,1	„ „	19,0	„ = 48 „
19,1	„ „	20,0	„ = 44 „
20,1	„ „	21,0	„ = 40 „
21,1	„ „	22,0	„ = 36 „
22,1	„ „	23,0	„ = 32 „
23,1	„ „	24,0	„ = 28 „
24,1	„ „	25,0	„ = 24 „
25,1	„ „	26,0	„ = 20 „
26,1	„ „	27,0	„ = 16 „
27,1	„ „	28,0	„ = 12 „
28,1	„ „	29,0	„ = 8 „
29,1	„ „	30,0	„ = 4 „
30,1	„ „	40,0	„ = 3 „
40,1	„ „	50,0	„ = 2 „
50,1	„ „	60,0	„ = 1 „

§ 43. Malevate laskemeistervõistlus püstolkuulipildujast laskmises.

Peetakse Kaitseliidu meistervõistluste tingimuste kohaselt (§ 42).

EESTI RAHVUSRAAMATUKOGU

1-01-04690